

แหล่งสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ

อุทัย หุตียะโพธิ *

ในปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะเป็นนักบริหาร นักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ แพทย์ วิศวกร และอาชีพอื่นๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ทันสมัย และสามารถนำมาใช้ได้ทันเวลาที่ เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและศาสตร์แขนงต่างๆ ก็เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์ได้อาศัยความเจริญเหล่านี้กลับไปช่วยสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคม โดยการรวบรวมความรู้ไว้อย่างเป็นระบบและทันสมัย มีการถ่ายทอดวิชาและสนองความต้องการของผู้ใช้ให้ตรงตามเป้าหมายจึงได้มีการสร้างระบบสารนิเทศ (Information System) ขึ้น ซึ่งเป็นกรรมวิธีในการจัดเก็บความรู้ข่าวสารและข้อมูลต่างๆ ให้กับผู้ใช้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

คำว่า "สารนิเทศ" ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า "Information" ได้มีการนิยามไว้ โดยองค์การยูเนสโกว่าเป็นรากฐานอันจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าของอารยธรรม และสังคม เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างสรรค์หรือการใช้ทรัพยากรสารนิเทศ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่จะต้องใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

แหล่งสารนิเทศ คือ หน่วยงาน หรือสถาบันที่ทำหน้าที่จัดหา จัดเก็บ และให้บริการ

สารนิเทศ ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันตามลักษณะหน้าที่ดังต่อไปนี้

ห้องสมุด (Library) เป็นแหล่งรวบรวมสรรพวิชาความก้าวหน้าแห่งอารยธรรมจากวัสดุทุกประเภทไว้ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดหา จัดเก็บ รวบรวม และเผยแพร่สารนิเทศตามความต้องการของผู้ใช้ พร้อมทั้งมีการจัดตามหลักวิชาการบรรณารักษศาสตร์

ศูนย์เอกสาร (Documentation Center) เป็นหน่วยงานที่จัดเก็บและรวบรวมเอกสารที่ไม่ได้มีการพิมพ์เผยแพร่และมีได้ควบคุม หรือจัดทำสาระสังเขปและดัชนี (Abstracts and Indexes) ไว้อย่างครบถ้วน ได้แก่ รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ เอกสารการประชุม วิทยานิพนธ์ ซึ่งมีอยู่มากในวงการสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ นอกจากนี้หน่วยงานนี้ยังทำหน้าที่ดำเนินการวิจัยเองด้วย หน้าที่ดังกล่าวถือเป็นบริการของห้องสมุดเฉพาะในขอบเขตที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ศูนย์ข้อมูลหรือศูนย์สารนิเทศเฉพาะเรื่อง (Specialized Data Center of Information Center) เป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลหรือสารนิเทศเฉพาะเรื่องจากด้านต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้โดย

* ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

อาศัยการค้นคว้าจากห้องสมุดและศูนย์เอกสารต่าง ๆ จนกว่าจะครบถ้วนแล้วเก็บรวบรวมเพื่อใช้ได้ทันที สารนิเทศที่รวบรวมอาจเป็นข่าวที่คัดจากหนังสือพิมพ์ บันทึกการติดต่อ แต่ต้องเพิ่มเติมการเก็บข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ศูนย์ประมวลผลและเผยแพร่สารนิเทศ (Clearing House) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บหลักฐานต่างๆ เช่น ผลงานวิจัย รายงานความก้าวหน้าของโครงการ งานที่สิ้นสุดลงแล้ว งานที่กำลังดำเนินการอยู่ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจการนี้ ตลอดจนการให้บริการอ้างอิงถึงแหล่งสารนิเทศต่างๆ ด้วย

หอจดหมายเหตุ (Archives) เป็นสถานที่เก็บรวบรวมและให้บริการเอกสารจดหมายเหตุทางราชการในเรื่องต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการค้นหาทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

แหล่งสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่นำมาเสนอเพื่อศึกษา คือ

1. กองสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ (Division of Scientific and Technological Information Department of Science Service : DSTI)

กองนี้มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการห้องสมุดและสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่ส่วนราชการ กิจการอุตสาหกรรม และธุรกิจอื่นๆ รวมทั้งนักศึกษาและเอกชนผู้สนใจ มีหน้าที่เผยแพร่ผลงานและกิจกรรม ของกรมวิทยาศาสตร์ด้วย

เอกสารที่มีในห้องสมุดเป็นเอกสารในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแขนงต่างๆ ประมาณ

สองแสนกว่าเล่ม ซึ่งอาจจะแยกออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้คือ รายงานการวิจัย สิ่งพิมพ์รัฐบาล และขององค์กร เอกสารมาตรฐาน (Standards) จากหน่วยงานมาตรฐานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เอกสารสิทธิบัตร (Patents) วารสาร วิทยานิพนธ์ แคตตาล็อก เครื่องมือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเคมีภัณฑ์ต่างๆ รวมทั้งไมโครฟิล์ม

บริการที่จัดทำในปัจจุบันคือบริการแนะนำเอกสารและค้นเรื่อง บริการสารนิเทศ บริการจัดหาเอกสารเฉพาะเรื่อง บริการถ่ายเอกสาร บริการรวบรวมและเผยแพร่สารนิเทศเฉพาะเรื่อง บริการสารนิเทศสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรม และบริการฝึกอบรมผู้ใช้

ในปี พ.ศ.2536 กองสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้เริ่มให้บริการ SDI เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงสารนิเทศทันสมัย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้อย่างรวดเร็วได้ตรงตามที่ต้องการและประหยัดเวลา บริการ SDI ของกองสนเทศฯ จะดำเนินการให้บริการใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ : 1) การใช้แหล่งสารนิเทศ ที่มีอยู่ในกองสนเทศ เช่น วารสารฉบับล่าสุด วารสารสาระสังเขปและสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ 2) การใช้บริการ CA Select ของ ACS (American Chemical Society) โดยกองสนเทศฯ เป็นผู้ดำเนินการ ในอัตราค่าบริการ ค่าจัดส่ง และรายชื้อที่ ACS จะเป็นผู้กำหนด

ปัจจุบันกองสนเทศฯ ได้สร้างฐานข้อมูลทางบรรณานุกรมของเอกสารสิ่งพิมพ์ ประเภทต่างๆ ที่มีอยู่รวม 10 ฐาน คือ :-

1. JOURTH ฐานข้อมูลของบทความวารสารไทย ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คัดเลือกจากวารสารทางวิชาการภาษาไทย มีจำนวน 32000 ระเบียบ

2. MOS ฐานข้อมูลของเอกสารประเภทหนังสือ รายงานการประชุมที่แยกประเภทและให้เลขหนังสือ พร้อมกับมีบัตรบรรณอยู่ใน Public Catalog มีข้อมูลจำนวน 16,500 ระเบียบ

3. MOSTH ฐานข้อมูลเอกสารสิ่งพิมพ์ภาษาไทยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้แก่หนังสือรายงานการประชุมที่แยกประเภทและให้เลขหนังสือ มีข้อมูลจำนวน 4000 ระเบียบ

4. PAT ฐานข้อมูลของสิทธิบัตรพร้อมบทคัดย่อ ฉบับเต็มปี ที่ห้องสมุดกองสนเทศฯ มีข้อมูลจำนวน 9000 ระเบียบ เริ่มตั้งแต่ปี 1843-ปัจจุบัน

5. PATH ฐานข้อมูลเอกสารสิทธิบัตรไทย ฉบับประกาศโฆษณา มีข้อมูล 8000 ระเบียบ เริ่มตั้งแต่ปี 2522-ปัจจุบัน

6. REPORT ฐานข้อมูลของเอกสารรายงานทางวิชาการ จากหน่วยงาน สถาบัน องค์การ ระหว่างประเทศ มีข้อมูลจำนวน 7500 ระเบียบ

7. REPRINT ฐานข้อมูลบทความทางวิชาการที่ไม่มีในประเทศไทย บทความเหล่านี้จัดทำมาตามความต้องการของผู้ใช้ มีข้อมูลประมาณ 2400 ระเบียบ

8. SELECT ฐานข้อมูลบทความทางวิชาการ เรื่องที่น่าสนใจที่มีการคัดเลือกจากวารสารอย่างต่อเนื่อง มีข้อมูล 4200 ระเบียบ

9. TD ฐานข้อมูลเอกสารจากบริษัทผู้ผลิตเพื่อเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของตน มีข้อมูล 1100

ระเบียบ

10. SCIENCE ฐานข้อมูลที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

การค้นหฐานข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้สามารถค้นหาได้ทั้งในระบบ On-line และ Off-line กองสนเทศฯ ยังได้จัดตั้งศูนย์สนเทศสิทธิบัตร เมื่อ พ.ศ.2521 โดยมีวัตถุประสงค์

- เพื่อบริการเอกสารเกี่ยวกับสิทธิบัตร
- เพื่อบริการสารสนเทศเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากสิทธิบัตร

เอกสารสิทธิบัตรที่มีเพื่อบริการจะเป็นเอกสารสิทธิบัตรฉบับสมบูรณ์ของ 32 ประเทศ และขององค์การสิทธิบัตรระหว่างประเทศ นอกจากนั้นยังมีวารสารสิทธิบัตรของสำนักงานสิทธิบัตรไทย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และองค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก ฐานข้อมูลสิทธิบัตร กองสนเทศจะมีฐานข้อมูลที่เกิดเองตามที่ได้กล่าวแล้ว สำหรับฐานข้อมูล CD-ROM จะมีรายชื่อดังต่อไปนี้ :-

- APS (U.S Patent Bibliography & Abstracts (1969-1990)
- ESPACE (EP Patent Applications 1989-1990)
- ESPACE ACCESS (EP & PCT Patent Application Front Page (1987-1992)
- ESPACE WORLD (PCT Patent Application 1990)
- FIRST (EP & PCT Patent

Application Front Page

1988-1990)

2. ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย ทบอ (Thai National Documentation Center : TNDC)

ลักษณะของศูนย์แห่งนี้ทำหน้าที่จัดทำสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเริ่มเปิดบริการตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2507 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และในปี 2507 สภาวิจัยแห่งชาติได้โอนการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ไปขึ้นตรงกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย ในปัจจุบันคือสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย(วท) ซึ่งมีสถานะภาพเป็นรัฐวิสาหกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- เป็นแหล่งให้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์สำหรับสนับสนุนนโยบายการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ และอำนวยความสะดวกในการจัดหาเอกสารวิชาการสำหรับนักวิจัย นักวิชาการอุตสาหกรรม ฯลฯ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยงานในการเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ ข่าวสารและความก้าวหน้าของประเทศไทยในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้แพร่หลาย และส่งเสริมให้มีการนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาประเทศ

ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยทำหน้าที่เป็นศูนย์แห่งชาติในการติดตาม เก็บรวบรวมและจัดทำแหล่งข้อมูลเอกสาร รายงานทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับประเทศไทย ที่เป็นผลงานของนักวิจัยและนักวิชาการ

ทั้งในและต่างประเทศ ศูนย์แห่งชาติในการแลกเปลี่ยนเอกสารข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างประเทศ เป็นสมาชิกของสหพันธ์เอกสารนานาชาติ (International Federation for Documentation, FID) และสมาชิกในคณะกรรมการว่าด้วยเอเชียและภาคพื้นสมุทรของ FID/CAO (Commission for Asia and Oceania) เข้าร่วมประชุมในการประชุมระหว่างประเทศและในระดับภูมิภาค เป็นศูนย์สมทบ (Associated Centre) ของข่ายงานระบบสารนิเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (ASTINFO - Regional Network of the Exchange of Information and Experience in Science and Technology in Asia and the Pacific) เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูล จัดทำแผนการดำเนินการ การให้บริการสารนิเทศ การขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ การฝึกอบรมและการสัมมนา เป็น National Node ของข่ายงานสมุนไพรรและน้ำมันหอมระเหยในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Asian Pacific Information Medicinal Aromatic Plants : APINMAP) เป็นห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เพื่อให้บริการในการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ และสารนิเทศทุกประเภทที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของ วท. ทั้งในด้านการวิจัย การบริการวิทยาศาสตร์ และการบริหาร การให้บริการห้องสมุดในการจัดหาเอกสารตามคำขอของนักวิจัย นักอุตสาหกรรม และบุคคลทั่วไปจัดทำสิ่งพิมพ์เผยแพร่สารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และสิ่งพิมพ์ประเภทบรรณานุกรมแห่งชาติทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โนโลยี เพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ และในประเทศ

องค์การศึกษาวัฒนธรรมสหประชาชาติ ได้ให้ความช่วยเหลือในทางด้านบริการสารสนเทศ กิจกรรมที่น่าสนใจก็คือ การจัดทำธีซอรัส (Thesaurus) คือทะเบียนคำที่ได้เลือกสรรและควบคุมแล้วให้เป็นหัวเรื่องในระบบการจัดเก็บและบริการข่าวสาร เรียบเรียงไว้ในลักษณะเป็นรูปแบบเฉพาะและเป็นตรรกะนี้ให้ผู้ใช้สามารถหาคำตอบจากเอกสารที่กระจัดกระจายอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน เมื่อใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เข้ามาช่วยควบคุมทะเบียนคำ

มีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ผลิตรรณ-นุกรมเฉพาะวิชาในทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์จากเรื่องที่ต้องการสะดวกขึ้น

3. ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (Technical Information Access Center : TIAC)

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี จัดตั้งเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2531 เป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (STDB) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประเทศสหรัฐอเมริกา ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยีแห่งนี้ เป็นแหล่งบริการข้อมูลจากต่างประเทศให้กับผู้ที่ต้องการข้อมูลข่าวสาร มาใช้บริการเรียกค้นข้อมูลได้สะดวก และรวดเร็ว ในการค้นข้อมูลสามารถเรียกได้จากระบบเครือข่ายของศูนย์ วัตถุประสงค์ของศูนย์ คือ ทำหน้าที่

- เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้บริการสารสนเทศ ข้อมูลและข่าวสารในเรื่อง และสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ธุรกิจ และอุตสาหกรรมของประเทศ

โดยให้บริการแก่นักวิจัย นักวิชาการ ผู้บริหาร นักธุรกิจ นักศึกษา และประชาชนทั่วไปให้ได้ ได้รับความสะดวก ในการใช้บริการข้อมูลข่าวสาร จากแหล่งสารนิเทศทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเพิ่ม ประสิทธิภาพของงานวิจัยและพัฒนา ตลอดจน สามารถวางโครงการได้ ตัดสินใจด้านนโยบาย และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในภาครัฐบาล และภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมของเอกชน

- พัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการ ข้อมูลข่าวสาร โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ และระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัย มาใช้ เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบฐานข้อมูล และสื่อสารข้อมูลสู่ผู้ใช้บริการจากหน่วยงาน ต่างๆ และผู้ใช้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมได้อย่าง รวดเร็วทันความต้องการ

- ร่วมมือกับสถาบันบริการสารนิเทศในการพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหาร และจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ หลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนและส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูล ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำให้มีการใช้ทรัพยากรสารนิเทศร่วมกันระหว่าง หน่วยงานในภาครัฐบาลและภาคเอกชน

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี ได้ รวบรวมรายชื่อวิทยานิพนธ์และบทความจาก วิทยานิพนธ์ปริญญาโท และปริญญาเอกของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตร-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ประมาณ 15,000 รายการ ซึ่งมีผู้

สำเร็จการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และทุกสาขาวิชา ตามหลักสูตรของบัณฑิตวิทยาลัยของสถาบันที่ร่วมโครงการ

ฐานข้อมูลที่รวบรวม :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523-ปัจจุบัน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2517-ปัจจุบัน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526-ปัจจุบัน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
2530- ปัจจุบัน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ-
ทหารลาดกระบัง 2532-ปัจจุบัน

การสืบค้นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ จะสามารถค้นได้จากหัวข้อเรื่อง ชื่อบุคคล ชื่อหน่วยงาน แบบ Full text และค้น Online โดยตรงจาก TIAC สำหรับผู้ต้องการใช้บริการวิทยานิพนธ์ฉบับจริง จะสามารถติดต่อได้ที่ TIAC และที่ห้องสมุดของทุกสถาบันที่เข้าร่วมโครงการ

4. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC)

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิจัย และพัฒนาด้านอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ของประเทศไทยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ของประเทศไทย ที่จะสนับสนุนงานวิจัยเพื่อส่งเสริมการอุตสาหกรรม ก่อตั้งเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2529 มีสถานะเป็นโครงการภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงาน ต่อมาในวันที่ 30 ธันวาคม 2534

ได้เปลี่ยนสถานะเป็นศูนย์แห่งชาติเฉพาะทาง และเปลี่ยนการจัดรูปแบบองค์กรใหม่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ.2534 เกิดการรวมกันขององค์กร 4 องค์กร คือ คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology Development Board : STDB) ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติขึ้นเป็นสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช) National Science and Technology Development Agency : NSTDA)

สวทช เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช้ส่วนราชการ การบริหารและนโยบายกำหนดโดยคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช) ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากภาครัฐและเอกชนฝ่ายละเท่าๆ กัน มีรัฐมนตรีกระทรวงวิทยาศาสตร์เป็นประธาน ส่วนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ มีองค์ประกอบคล้ายคลึงกับ กวทช คือมีกรรมการภาครัฐและเอกชน ฝ่ายละเท่าๆ กัน มีผู้อำนวยการ สวทช เป็นองค์ประธาน เพื่อเกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในการกำหนดนโยบาย ตลอดจนทิศทางการพัฒนาและบริการทางเทคนิค

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้กำหนดโครงการหลักไว้ 12 โครงการ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network) ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของศูนย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารนิเทศให้ได้ผลอย่างมี

ประสิทธิภาพ เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างกันด้วย Electronic mail (E-Mail) ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทั้งในประเทศ และต่างประเทศได้

วัตถุประสงค์ของโครงการ ก็เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูล ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอยู่ในห้องสมุดที่ร่วมโครงการ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถใช้บริการสารสนเทศได้ในเวลารวดเร็ว และเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีภายในประเทศให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้สารสนเทศร่วมกันได้ในระหว่างห้องสมุดในเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยหน่วยงานวิจัยและพัฒนาในภาครัฐและภาคเอกชน

5. ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology : AIT)

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดแห่งนี้ก็เพื่อให้บริการหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์ในสาขาทางวิศวกรรมศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง AIT เป็นสถาบันแรกที่นำเอาระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานห้องสมุด ในครั้งแรกได้ใช้คอมพิวเตอร์ในงานด้านจัดทำทรัพยากรสารสนเทศ AIT ได้จัดทำ Union List of Serials เสร็จไปแล้ว 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 พิมพ์รายชื่อเป็น Abstract และ Index ให้ชื่อเรื่อง Union List of Serials in Thailand ; Automated Union List of Serials Stage 1: Abstract and Index Journals. ครั้งที่ 2 พิมพ์รายชื่อวารสารทั้งหมด ให้ชื่อว่า Union List of Serials in Thailand

หน้าที่สำคัญของ AIT คือ พยายามปรับปรุงและพัฒนาการเข้าถึงสารสนเทศ ภายใน

ภูมิภาคตลอดจนประสานงานในการดำเนินงานกับศูนย์ข้อมูลเฉพาะวิชาที่มีขนาดเล็ก นอกจากนี้ AIT ยังได้ชี้ให้เห็นว่าห้องสมุดขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ก็สามารถที่จะนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง เท่ากับเป็นการส่งเสริมให้ห้องสมุดอื่นๆ นำคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานห้องสมุดมากขึ้น

สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศขึ้น 4 แห่ง เพื่อรวบรวมข้อมูลเผยแพร่โดยการแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ บริการสนเทศ บริการถ่ายเอกสาร ศูนย์ทั้ง 4 แห่งนี้คือ :-

1. The International Center for Geotechnical Engineering (AGE)
2. The International Ferrocement Information Center (IFIC)
3. The Renewable Energy Resources Information Center (RERIC)
4. The Environmental Sanitation Information Center (ENSIC)

6. ศูนย์ประมวลข่าวสารทางอนามัยครอบครัว (Thai Population Clearing House / Documentation Centre (TPCDC))

ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2521 โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Funds For Population Activities UNFPA)

ศูนย์ประมวลข่าวสารทางอนามัยครอบครัว กองอนามัยครอบครัว เป็นหน่วยงานที่จะช่วยสนับสนุนโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ โดยจะเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อความสะดวกในการวางแผนและปฏิบัติตาม

นโยบายประชากร นอกจากนั้นจะทำหน้าที่ประสานงานซึ่งเปรียบเสมือนเป็นตัวเร่งให้การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับผู้ใช้ข้อมูลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทำให้ช่วยลดช่องว่างระหว่างทั้งสองฝ่ายนี้ได้เป็นอย่างมาก วัตถุประสงค์ของศูนย์ประมวลข่าวสารการอนามัยครอบครัว :-

- เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมนโยบายประชากรของประเทศ ลดช่องว่างและปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้เพื่อมีศูนย์กลางเฉพาะแห่งที่จะสามารถบริการข่าวสารและข้อมูลด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวให้ทั้งผู้รับ และผู้ผลิตข่าวสารนั้นๆ

- เพื่อแยกประเภทของข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนประเภทของผู้รับบริการ และความต้องการของบุคคลเหล่านั้น เกี่ยวกับข่าวสารประชากรในด้านภูมิศาสตร์ สถาบัน กิจกรรม หัวข้อและสาขาที่สนใจ

- เพื่อจัดระบบงานที่จะช่วยลดช่องว่างความต้องการในปัจจุบันและอนาคตเกี่ยวกับข้อมูลและข่าวสารด้านวางแผนครอบครัวที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของผู้รับบริการให้แพร่หลายไปทั่วประเทศ

กิจกรรมของศูนย์ประมวลข่าวสาร :
เสาะหาแหล่งข้อมูล รวบรวมวิเคราะห์และจัดเก็บเอกสารข้อมูล รวมทั้งนำมาใช้ประโยชน์วิจัยข่าวสารและจัดเตรียมข้อมูลสนับสนุนโครงการวิจัย ตลอดจนถ่ายทอดและผลิตเอกสารเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลต่างๆ ไปให้สถาบันที่เกี่ยวข้อง

7. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดลห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีชื่อเรียกตามการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันหลายชื่อ เคยใช้ชื่อว่า "หอสมุดศิริราช" บ้าง "กองห้องสมุด" บ้าง ขณะนี้ได้กลับมาใช้อย่างเป็นทางการว่า "ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล" สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล แต่เพื่อให้เรียกให้สั้นในบทความนี้ ขอใช้คำว่า "หอสมุดศิริราช"

การที่จะมีชื่อเรียกว่าอย่างใดนั้นคงจะไม่สำคัญเท่ากับการบริการ และการพัฒนาเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์ด้านบริการอย่างสูงสุดหอสมุดศิริราชฯ เป็นห้องสมุดแพทย์แห่งแรกของประเทศไทย หากจะนับย้อนหลังไปอาจกล่าวได้ว่า เริ่มก่อตั้งพร้อมๆ กับ โรงเรียนราชแพทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ กล่าวคือ คงจัดให้มีห้องอ่านหนังสือเพื่อที่จะใช้เป็นส่วนประกอบในการพัฒนาหลักสูตรทางการแพทย์ให้ได้ระดับมาตรฐานสากล ซึ่งในขณะนั้นมีมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์มาให้ความช่วยเหลือในการสร้างอาคารและอุปกรณ์การเรียนการสอน

องค์การต่างประเทศอีกองค์การหนึ่ง ที่ให้ความสำคัญแก่ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ก็คือองค์การ China Medical Board ได้เริ่มให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๙๕-๒๕๓๒ โดยให้ทุนบรรณารักษ์ไปศึกษาวิชาห้องสมุดระดับปริญญาโท ๓ คน ทุนเพิ่มเติมหลังจากศึกษาจบด้วยทุนส่วนตัว ๑ คน และให้งบประมาณสร้างอาคารหอสมุดศิริราช ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้ในการดำเนินงาน มาเป็นระยะเวลานาน ทำให้หอสมุดศิริราชเจริญก้าวหน้าและนับเป็นห้องสมุดแพทย์ที่ดีที่สุดในประเทศไทย และอยู่ในชั้นนำของภูมิภาคนี้ ถ้าจะนับระยะ

เวลาของการพัฒนาก็อาจกล่าวได้ว่าเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 หอสมุดศิริราชได้พัฒนาทั้งในด้านทรัพยากรหนังสือ วารสาร บริการ ตามหลักสากล แต่ก็ยังคงเป็นระบบทำด้วยมือ (Manual System) จึงนับได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สามารถทำให้การพัฒนางานหอสมุดศิริราชให้เป็นห้องสมุดอัตโนมัติ (Library Automation) เป็นไปได้โดยสะดวกในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ.2529 มหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดทำนโยบายและวางแผนในการพัฒนาระบบการบริการข้อมูลทางวิชาการผ่านสื่อสารทางไกลมาใช้ ดังนั้นในปี พ.ศ.2530 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชก็ได้เป็นสมาชิกฐานข้อมูล DIALOG (ในปัจจุบันเลิกใช้) ต่อมาได้นำฐานข้อมูล CD-ROM MEDLINE มาให้บริการเมื่อ พ.ศ.2531 อีก 3 ปีต่อมา คือในปี พ.ศ. 2534 ได้มีบริการข่ายงานซีดีรอม (CD-ROM Network) และในปี พ.ศ.2536 ได้ขยายเครือข่ายซีดีรอม จากภายในวิทยาเขตเป็นการให้บริการข้อมูลระยะไกล (Online remote access) โดยเปลี่ยนชื่อข่ายงานเป็น "เครือข่ายหอสมุดศิริราช" (Siriraj Medical Library Network หรือ SML Net) การบริการให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดในระบบ SML Net คือ :-

- สามารถค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล ซีดี-รอม ที่หอสมุดศิริราชฯ มีอยู่
- สามารถหารายชื่อหนังสือทั้งหมดที่มีอยู่ในหอสมุดศิริราช (OPAC)
- สามารถส่ง E-Mail ภายในประเทศและต่างประเทศ
- Files Server บริการข่าวสารทางด้านการแพทย์

ฐานข้อมูลซีดี-รอมที่ให้บริการที่หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล

- AIDS (ปีปัจจุบัน)
- CANCER-CD (1984-ปีปัจจุบัน)
- Computerized Clinical Information Systems (CCIS) (ปีปัจจุบัน)

- EMBASE-EXCERPTA MEDICA (11 ฐานข้อมูล)

- Anesthesiology (1980-ปีปัจจุบัน)
- Cardiology (1989-ปีปัจจุบัน)
- Drugs & Pharmacology (1980- ปีปัจจุบัน)
- Gastroenterology (1980-ปีปัจจุบัน)
- Immunology (1989-ปีปัจจุบัน)
- Nephrology (1980-ปีปัจจุบัน)
- Neurosciences (1989-ปีปัจจุบัน)
- Obstetrics & Gynecology (1980- ปีปัจจุบัน)
- Pathology (1980-ปีปัจจุบัน)
- Psychiatry (1980-ปีปัจจุบัน)
- Radiology & Nuclear Medicine (1980-ปีปัจจุบัน)
- MEDLINE CD-PLUS (1966-ปีปัจจุบัน)

- Meyler's Side Effects of drugs Database (SEDBASE)
- Science Citation Index (SCI) (1980-ปัจจุบัน)
- Scientific American Medicine (SAM) (ปัจจุบัน)

ในปี พ.ศ.2537-ปัจจุบัน หอสมุดศิริราชได้รับความช่วยเหลือจาก British Library Research and Development Supply Centre (BLDSC) ที่เมือง Boston Spa สหราชอาณาจักร โดยผ่านระบบ ARTTel

ARTTel ย่อมาจาก Automated Request Transmission by Telecommunication BLDSC เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อปี 1981 เพื่อให้บริการแก่สมาชิกของ BLDSC ที่ติดต่อขอใช้บริการผ่านระบบ transmission links และในปี 1993 BLDSC ได้นำ ARTTel version 2 ออกมาใช้ ซึ่งเป็นการปรับปรุงระบบใหม่ทั้งหมด ทำให้สะดวกในการใช้มากยิ่งขึ้น กล่าวคือให้ความสะดวกในเรื่อง Online help กับทั้งยังมีบริการให้ข่าว (message service) แก่ผู้ใช้ได้ด้วย

ในกรณีที่ผู้ใช้ไม่สามารถหาเอกสารที่หอสมุดศิริราชหรือห้องสมุดอื่นภายในประเทศได้ ทางห้องสมุดก็จะส่งคำขอไปที่ BLDSC ให้สำเนาบทความสมบูรณ์ (full article) มาให้ได้ นับว่าเป็นการขยายแหล่งสารสนเทศเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อีกทางหนึ่ง

ในปี พ.ศ.2538 หอสมุดศิริราชก็ได้นำระบบ Carl Uncover มาใช้ CARL UnCover คือฐานข้อมูลต่างประเทศของบริษัท Carl Corporation CARL ย่อมาจาก Colorado

Alliance of Research Libraries สำนักงานอยู่ที่เมือง Denver มลรัฐ Colorado สหรัฐอเมริกา ผู้ใช้สามารถค้นข้อมูลได้ด้วยตัวเอง โดยผ่านเครือข่าย INTERNET สามารถค้นข้อความได้อย่างรวดเร็ว บริษัทสามารถส่งบทความจากวารสารที่มีอยู่ในฐานข้อมูลให้แก่ผู้ใช้ได้ภายในเวลา 1-24 ชั่วโมง ทางโทรสาร แต่ผู้ใช้จะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเอง สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็ได้นำระบบ UNcover มาใช้แล้วเมื่อ พ.ศ. 2535

8. ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2501 เดิมใช้ชื่อว่า ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามชื่อของโรงเรียนเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ต่อมาเมื่อโรงเรียนนี้ได้ยกฐานะขึ้นเป็นคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ สังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เมื่อปี พ.ศ.2503 ห้องสมุดจึงเปลี่ยนฐานะเป็น "ห้องสมุดวิทยาศาสตร์การแพทย์"

ในเวลาต่อมา เมื่อมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยมหิดล (2 มีนาคม 2521) ห้องสมุดจึงเปลี่ยนชื่อเป็น "ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์" และในปี พ.ศ. 2519 ทางห้องสมุดขอใช้ชื่อว่า "ห้องสมุดสตางค์ มงคลสุข" เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ศาสตราจารย์ ดร.สตางค์ มงคลสุข คณะบดีคนแรกของคณะนี้

ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์แต่เดิมตั้งอยู่ที่ถนนศรีอยุธยา (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล) ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ที่ถนนพระราม 6 ชั้นที่ 2-3 ของตึกฟิสิกส์

และได้เริ่มเปิดบริการเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2511

มูลนิธิร็อกกี เฟลเลอร์ ได้ให้ความช่วยเหลือในการส่งบรรณารักษ์ชาวอเมริกัน จำนวน 2 คน มาช่วยวางแผนนโยบายในการก่อตั้งห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ คนละ 1 ปี ให้เงินช่วยเหลือเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ หนังสือตำรา หนังสืออ้างอิง และวารสารย้อนหลัง ตลอดจนให้ทุนบรรณารักษ์จำนวน 5 คน ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

- การดำเนินงานของห้องสมุดแบ่งออกเป็นงานบริหาร งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ งานจัดหาหนังสือและลงรายการ งานบริการยืมคืน งานบริการตอบคำถาม งานโสตทัศนวัสดุ และงานศูนย์สนเทศศาสตร์และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

การบริการของห้องสมุดคือ การให้ยืมหนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ และโสตทัศนวัสดุบริการหนังสือจองและสำรองสิ่งพิมพ์ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการถ่ายเอกสาร การอบรมการใช้ห้องสมุด บริการค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ จากวิทยานิพนธ์ หนังสืออ้างอิง ตลอดจนหนังสือและวารสารที่ไม่มีในมหาวิทยาลัยมหิดล

ในแผนพัฒนาระยะที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 ของคณะวิทยาศาสตร์ได้มีการเสนอโครงการขอตั้งศูนย์สนเทศและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เพื่อประโยชน์ของการศึกษาและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากมีเอกสารสิ่งพิมพ์และสารสนเทศเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก มหาวิทยาลัยมหิดลอนุมัติให้จัดตั้งโครงการนี้ สังกัดสำนักงาน

อธิการบดี เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ.2528 และต่อมาได้ย้ายไปสังกัดสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2530

ศูนย์สนเทศศาสตร์และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ให้บริการสารสนเทศทางวิชาการ

- การบริการสืบค้นสารสนเทศในสาขาวิชาต่างๆ ด้วยระบบ Online จากฐานข้อมูล DIALOG

-- รวบรวมเอกสารสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ให้สอดคล้องกับโครงการวิจัยของคณะวิทยาศาสตร์ไว้ในฐานข้อมูล เพื่อประโยชน์สำหรับการค้นคว้าวิจัย เช่น รวบรวมประวัติผลงานวิจัยของคณาจารย์ และนักวิจัยที่ปฏิบัติงานในคณะวิทยาศาสตร์ รวบรวมชื่อโครงการวิจัยที่ผลิตในประเทศไทยทางพิษวิทยา โพลีเมอร์ และเทคโนโลยีชีวภาพ

- ให้คำแนะนำในการรู้จักใช้คำสำคัญ (Keywords) เพื่อประโยชน์ที่จะนำไปใช้ค้นข้อมูลจากฐาน ซีดี-รอม หรือฐานข้อมูลอื่นๆ ได้

ต่อมาห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์มีวัตถุประสงค์ที่จะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ปรับปรุงการให้บริการสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอน การวิจัยของคณะให้เป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Local Area Network) จึงได้จัดให้มีฐานข้อมูลซีดี-รอม เข้ามาใช้ ปัจจุบันฐานข้อมูลซีดี-รอม ที่ให้บริการมีประมาณ 16 รายการ ปีที่เริ่มมีคือระหว่างปี 1967-1995 นอกจากนั้นก็มีบริการ Online ติดต่อไปยังแหล่งสารสนเทศในต่างประเทศ เช่น ฐานข้อมูลสมุนไพร NAPRALERT (NATURAL Product ALERT the University of Illinois) โดยผ่านระบบเครือข่าย INTERNET ฐานข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีสาขาต่างๆ โดยเฉพาะสาขาเคมี จาก STN INTERNATIONAL, Columbus โดยผ่านระบบ THAIPAK และ INTERNET

ฐานข้อมูล CD-ROM ที่ให้บริการ ที่ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

- MEDLINE CDPLUS 1966-1995
- CURRENT CONTENTS 1995
- BIOTECHNOLOGY CITATION INDEX 1991-1995
- CHEMISTRY CITATION INDEX 1991-1995
- BIOCHEMISTRY & BIOPHYSICS CITATION INDEX 1992-1995
- SCIENCE CITATION INDEX 1994
- BIOLOGICAL ABSTRACTS 1995
- CDMARC BIBLIOGRAPHIC (ENG ONLY)
- CDMARC NAMES & SUBJECTS
- NEW COLLIER ENCYCLOPEDIA
- THE NATURE OF GENES
- JOURNAL OF VIROLOGY 1995
- THE NEW ENGLAND JOURNAL OF MEDICINE 1992-1995
- NUCLEIC ACIDS RESEARCH 1993
- ERIC 1967-1995
- INFORMATION SCIENCES 1967-1995

**9. ศูนย์สารสนเทศ วิทยาลัยการ-
สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอน หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตนานาชาติ สาขาการพัฒนาระบบสาธารณสุข (Health Systems Development) เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2538 และเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนทางด้านนี้ ทางวิทยาลัยจึงจัดหาทรัพยากรสารสนเทศตลอดจนรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริการ

สถานที่ตั้งของศูนย์สารสนเทศอยู่บนชั้นที่ 11 ของอาคารสถาบัน (หลังคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) การปฏิบัติงานของ ศูนย์สารสนเทศแห่งนี้ คือการร่วมมือกับเครือข่าย Chulalinet ของสำนักวิทยบริการจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ทรัพยากรสารสนเทศ ของศูนย์ส่วนใหญ่ จะเป็นหนังสือภาษาต่างประเทศ ทางด้าน เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (Health Economics) กำลังคนเพื่อการสาธารณสุข (Human Resources Development for Health) สาธารณสุขสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขเขตเมือง (Environmental Health and Urban Health) การใช้ยาและเทคโนโลยีอย่างมีเหตุผล (Rational Use of Drugs) หนังสือทางสาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และสาขาสังคมศาสตร์ สิ่งพิมพ์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สิ่งพิมพ์ของ กระทรวงสาธารณสุข เอกสารการประชุม สัมมนา การอบรม สิ่งพิมพ์ของวิทยาลัยการสาธารณสุข คือ จดหมายข่าวพิษสารตะกั่ว กำหนดออกราย 3 เดือน

การจัดหมู่และลงรายการหนังสือ ใช้ระบบ ห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification) สำหรับหนังสือทั่วไป ส่วนที่เป็น สิ่งพิมพ์ของกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน

สถิติแห่งชาติ จะจัดไว้เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยจัดไว้ตามชื่อของหน่วยงานที่ผลิต

บริการของศูนย์สารสนเทศ ก็คงเหมือนกันกับบริการของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศอื่นๆ กล่าวคือ บริการยืมคืน บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการช่วยการค้นคว้าวิจัย บริการถ่ายสำเนาเอกสาร (คิดค่าถ่ายแผ่นละ 1 บาท) บริการสืบค้นฐานข้อมูลผ่าน Online ไปยังหน่วยงานและห้องสมุดที่มีฐานข้อมูลที่ต้องการภายในประเทศ และต่างประเทศ ดังตัวอย่าง

- ฐานข้อมูลดรรชนีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์ (CD-ROM MEDLINE, JDEX) และฐานข้อมูลอื่นๆ ใช้ฐานข้อมูลของหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ฐานข้อมูล CD-ROM MEDLINE และฐานข้อมูลอื่นๆ ใช้ฐานข้อมูลของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

- ฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม (POLTOX III) ใช้ฐานข้อมูล กองสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- ฐานข้อมูลโรคติดต่อต่างๆ (CDC-NET) ใช้ฐานข้อมูล กองควบคุมโรคติดต่อกระทรวงสาธารณสุข

นอกจากค้นฐานข้อมูลในประเทศแล้ว ก็ยังมีการค้นข้อมูลโดยผ่านเครือข่าย INTERNET ตลอดจนการให้บริการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail)

ศูนย์สารสนเทศวิทยาลัยการสาธารณสุขยังได้สร้าง ฐานข้อมูลหนังสือภาษาไทย (TBS) 336 รายการ ฐานข้อมูลหนังสือภาษาอังกฤษ (EBS) 381 รายการ และฐานข้อมูล บทความวารสารภาษาต่างประเทศ (Reprints) 112 รายการ นอกจากนี้ยังมีบริการสำเนาหน้าสารบัญวารสาร

การรวบรวมแหล่งสารนิเทศดังที่กล่าวข้างต้น ก็เพื่อให้ นักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัย ได้มีโอกาสทราบถึงแหล่งทรัพยากรสารนิเทศอื่นๆ ที่จะสามารถค้นหาสารนิเทศได้นอกเหนือไปจากห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศที่ใช้บริการอยู่ ซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างครบถ้วน ทำให้เป็นปัญหาในการใช้บริการทั้งห้องสมุดขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ด้วยเหตุนี้จึงมีการพัฒนาแนวความคิดในการใช้ทรัพยากรสารนิเทศร่วมกัน (Sharing Resources) เพื่อที่จะได้ทราบว่าที่ไหนมีอะไร ก็จะเป็นการแก้ปัญหาทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึง (access) ข้อมูลต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและด้วยวิธีประหยัด หากมีการร่วมมือ และช่วยเหลือกันอย่างจริงจัง ผู้ใช้ก็จะไม่เกิดความท้อแท้ที่ไม่ได้บทความที่ต้องการ แต่ในทางตรงกันข้ามจะเป็นผลทำให้มีแรงจูงใจในการที่จะศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไปโดยไม่มีอุปสรรค จึงหวังว่าบทความ แหล่งสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพที่น่าเสนอ คงจะให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้ได้ตามสมควร

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ ชลลัมพี, พรทิพย์ อาณาประโยชน์ หอสมุดศิริราช :

อีกก้าวหนึ่งของการให้บริการ ชาวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ปีที่ 9 ฉบับที่ 5-6 (กันยายน-ธันวาคม) 2536
หน้า 10-17

คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล หนังสือที่ระลึก
ในพิธีเปิดบริการฝ่ายงาน CD-ROM , 2534, 47 หน้า

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระบบสารสนเทศห้องสมุดต่างค์
มงคลสุข 2538, แผ่นพับ

“รายงานการปฏิบัติงานของเจ้าพระยาภาสกรวงศ์เสนาบดีกระทรวง

ธรรมการ วันที่ 2 มกราคม “ ร.ศ.119” ศิริราชร้อยปี ประวัติ
และวิวัฒนาการจัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในโอกาสที่ศิริราชมีอายุครบร้อยปี
วันที่ 26 เมษายน 2531 หน้า 40

วิทยาศาสตร์บริการ กรม : กองสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี :

กระทรวงวิทยาศาสตร์ ฐานข้อมูลภายใน (Inhouse database)
แผ่นพับ

“-----” : กระทรวงวิทยาศาสตร์และ
สิ่งแวดล้อม รายงานประจำปี 2535

“-----” : กระทรวงวิทยาศาสตร์
ศูนย์สนเทศสิทธิบัตร แผ่นพับ

วิลาวัณย์ วงศ์สุภา การศึกษาห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์ปริญญา อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณา-
รักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516 หน้า 245

วิจารณ์ มนูญปัจจุ ห่องสมุด "สตางค์มงคลสุข" ใน 30 ปี คณะ
วิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2501-2531 หน้า
144-151

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (Technical Information Access
Center :TIAC) (ต.ค. 2535)

ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี
2537-2538 กรุงเทพฯ :

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2537

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ คู่มือขอรับ
ทุนสนับสนุนการวิจัย พัฒนาและวิศวกรรมด้านอิเล็กทรอนิกส์
และคอมพิวเตอร์ หน้า 1-10

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National
Electronics and Computer Technology Center) 19, หน้า

"ศูนย์ประมวลผลข่าวสารการอนามัยครอบครัว" เอกสารหมายเลข 02
(ม.ป.ท.,ม.ป.ป.)

สาธารณสุข, กระทรวง. กรมอนามัย. กองอนามัยครอบครัว "ศูนย์
ประมวลผลข่าวสาร การอนามัยครอบครัว" ในรายงานการ
สัมมนาเรื่อง ระบบสารสนเทศกับกิจกรรมด้านประชากรและ
การวางแผนครอบครัวในประเทศไทย กรุงเทพฯ : ศูนย์
ประมวลผลข่าวสารการอนามัยครอบครัว 2523 : 1-4

สุนันทา วงศ์ชาติ ศูนย์สารสนเทศวิทยาลัยการสาธารณสุข (เอกสาร
3 หน้า)

อุทัย ทุติยะโพธิ์ และ สุต แสงวิเชียร "ประวัติหอสมุดศิริราช"
ที่ระลึกพิธีเปิดหอสมุดศิริราช พระนคร : โรงพิมพ์อักษร-
สัมพันธ์ 2509 49 หน้า

POPIN Coordinating Unit : A catalyst for a better
international exchange of population information POPIN
Bulletin I (Jan 1982) : 1-34

UNESCO : General Conference Nineteenth Session, Nairobi
1976 Document 19 C/42 p.7

Valls, Jacques Information Services for Developing Countries.
Asian Institute of Technology, 1983 : 34-36